

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr.4
APRIL
1973

Broncepigen i Randers er skabt af billedhuggeren Anker Hoffmann. Læs iøvrigt om vort besøg i Randers side 63-65.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtassevej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7750

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Ebberupvej
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Provst Poul Riis,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Fhv. justitsminister Knud Thestrup
Rosenvængets alle 10, 2100 Kbh. Ø.
Tlf. Øbro 4172.

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRIA 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør: skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Thyholm Bogtryk
& Offset

7790 Hvidbjerg/Thy

INDHOLD

Tre måneder i håndjern	63
Fangestævnets program	67
Oplevelser på Færøerne og på Island	69
Den nyeste erstatningslov	71
Runde dage	71
Feriehjemmet på Kegnæs	71
Norsk undersøgelse	73
Bogen om Heinemann	79
Dagbogen	80

TRE MÅNEDER I HÅNDJERN HOS GESTAPO I KOLDING

Her fortæller Gestapofangernes landsformand, arkitekt Ove Chr. Lembcke, Randers, om sine oplevelser som modstandsmand i Kolding og Fredericia - og nogle kraftige aflusninger!

Af redaktør Johs. Rasmussen, Vejle.

Ove Chr. Lembcke

- Den 9. april 1940 stod jeg og afladede geværer på Svanemøllens Kaserne i Ryvangen i København. Nogle af dem, der dengang tjenstgjorde ved Ingeniørtropperne, var, husker jeg tydeligt, børn af tyske emigranter i Danmark, folk som var kommet hertil i 1933 og i det hele taget flygtet fra Tyskland på grund af Hitler og nazismen. De var altså blevet statsborgere og sønnerne nu i nogle tilfælde så gamle, at de var danske soldater. Nogle af dem havde været stærkt mod alt militær, disse emigrantsønner, men nu den 9. april sad de ligefrem og tudede og ville give hvad som helst for at have et gevær, de kunne skyde med. Nu, da Hitler kom og tog Danmark på sengen, ville de godt slås og være med til at bekæmpe alt, hvad han stod for. Men der blev ikke løsnat et skud på Ingeniørkasernen.

Hårdhændet aflusning

- Den, som fortæller dette, er den nu 59-årige landsformand for Gestapofangerne, arkitekt (og kaptajnløjtnant i hæren) Ove Chr. Lembcke, Randers, egentlig københavner og tømrer af uddannelse, siden mange år i militæret rundt i landet, taget til fange af Gestapo på sin daværende bopæl på Nymarksvej i Fredericia den 6. december 1943 og siden fange krigen ud diverse steder og havnede til sidst i Neuengamme koncentrationslejr ved Hamborg. Som så mange andre danskere. Og omkring krigens slutning var han flere gange døden nær. I Kruså og i Skåne, fordi man aflusede ham noget hårdhændet gang på gang, som regel uden samtidig at behandle hans sår.

Han havde vand i lungerne, men lige som han overlevede Neuengamme og slap derfra med Bernadottes og Røde Kors-sygetransporter, 2. hold, så slap han efter nogen tids rekreation også over det tb-angreb, der havde begyndt sit tag i ham.

Men lad os gå lidt tilbage i historien igen.

Efter tømreruddannelsen kom Lembcke på konstruktørskole og forskellige tegnestuer og havnede til sidst hos Hærens Bygningstjeneste i København, senere i samme afdeling i Kolding. 2. september 1939 genindkaldtes han til Ingeniørtropperne og måtte af sted på motorcykel til København, skønt det havde været lettere for ham at melde sig i Kolding. Mentiderne var jo anderledes end nu. Soldaterne lå ikke hjemme om natten og blev i det hele taget ikke forkælet som nutidens Jens'er.

Da det hele så ud til at trække ud, besluttede Lembcke lige så godt at søge ind på befalingsmandsskolen.

April 1941 blev han løjtnant i reserven og lå en tid i Holbæk, til april 1942, da han tiltrådte en civil gerning hos arkitekt Sigvard Madsen i Kolding. Han var ivrig KU'er og gennem en kammerat, han delte værelse med, kom han i forbindelse med en civil modstands-

gruppe, som ønskede en instruktør.

Han oplærte så disse folk i sprængstoffeknik og våbenbrug og hjalp sig bl. a. med lidt ting, han havde »organiseret« inden sin hjemsendelse fra militæret.

I februar 1943 flyttede Lembcke til Fredericia, hvor han fik kontakt med en terransportsgruppe, hvori deltog bl. a. dommerfuldmægtig Ostermann, som nu nok er død, og boltefabrikant Finn Dalgaard, som vist stadig bor i Fredericia.

Hos arkitekt Gunnar Quist, hvor jeg arbejdede, fortæller Lembcke videre, blev jeg sat i forbindelse med lokal Frit Danmark-gruppe, som solgte mærkater og trykte blade. Vi sørgede også for, at eftersøgte fik husly og kom videre. Bl. a. kom jeg i forbindelse med en af dem, der sprængte transformatorer i Erritsø.

Sagen var, at man heldigt havde sprængt en transformator i Esbjerg, men vidste, at der skulle stå en ny ubrugt i reserve et eller andet sted i Fredericia. Og når man så også satte den i Esbjerg ud af kraft, ville det være en god tid, inden man fik udskiftet i både Esbjerg og Erritsø.

Faldskærmsmand og regionsleder

Foruden denne mand havde vi også en tid en faldskærmsmand boende. Han var maskinmester, hed Møller Christensen, var fra Vejle, hvor faderen drev bane-gårdskiosken og var altså ude i den store verden, da krigen kom til Danmark. Han var i foråret 1943 sat ned over Danmark, vist i Rold skov. Efter krigen blev han lærer. Hans job var at arrangere så at sige alt inden for en linje syd for Fredericia-Varde, altså også i Kolding, Aabenrå, Haderslev, Tønder.

Han var med andre ord en af de første illegale regionsledere, vi havde. Han tilrettelagde også den næste nedkastning, rettere modtagelse i Varde. Mange i dansk politi var endnu her midt

Uddannelse FOR DERES BARN?

Midt i store VILDMOSE i Vendsyssel, 20 km fra Aalborg, på tidligere forsøgsgård Centralgården, har Aabybro Realskole oprettet kostafdeling med henblik på at give børnene et godt forhold til naturen og til dyr, da der på skolen vil være heste, køer og andre husdyr.

Der vil blive mulighed for at tage REALEKSAMEN, TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN og UDVIDET TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN.

**AABYBRO
KOST-OG
REAL-**

Brochurer tiisendes!

skole

Tlf.: kostafd. (08)265090-skolen241033-9440AABYBRO

KREDITFORENINGEN DANMARK

København: Jarmers plads 2 1590 København V Tlf. (01) 15 85 01	Århus: Aboulevarden 69 8100 Århus C Tlf. (06) 12 46 66	Herning: Viborgvej 1 7400 Herning Tlf. (07) 12 53 00	Afd. kontor i Odense: Jernbanegade 16 5000 Odense Tlf. (09) 12 85 85
---	---	---	---

- hele Danmarks kreditforening

Kreditforeningen Danmark er en sammenslutning af Østlønernes Kreditforening, Ny jydsk Kjøbstad-Creditforening og Jydsk Grundejer-Kreditforening.

Skovpavillonen

v/Hjalmer Petersen

TLF. (08) 54 10 93

Lokaler i alle
storrelser
til alle formal

MARIAGER

Opdækning
til 275
personer.

ARDEN KOMMUNE

på krigen meget energiske i deres metoder. F. eks. husker jeg, hvordan politiet fra Kolding kom og afhentede mig den nat, da Højskolehotellet i Kolding hovedgade - beslaglagt af tyskerne - var blevet saboteret. Det var vist nogle unge, som helt på egen hånd havde forestået denne sprængning.

Jeg havde netop den aften talt i Kolding KU, og nu for politiet med hård hånd frem mod alle de 40-50, der havde været til KU-mødet. Vi skulle åbenbart kvæles i rapporter, og skønt deltagerne kunne berette, at jeg havde stået på talerstolen, mens Højskolehotellet blev sprængt i luften et andet sted i byen, ville man nødigt slippe os.

F. eks. ville man også hjem på min bopæl i Fredericia og ransage den. Jeg spurgte, om man havde nogen dommerkendelse. Det havde man ikke, men mente heller ikke, det var nødvendigt, fordi folk ofte gav sig for truslerne. Her måtte de dog opgive.

Vi havde også i Fredericia en aflastningsadresse for folk, der skulle videre til Sverige, »Nicolajsen«. Og det var meget nødvendigt, fordi ikke alene Gestapo, men også det danske politi undertiden optrådte med stikbreve med fotos, store dusører osv.

Ib Nørlund og »Audiolac

Selv blev jeg siden snuppet på en udløber af nogle møder med Ib Nørlund, ham, der idag siges at være »den grå eminence« eller den hårde negl bag kulisserne i det danske kommunistparti. Jeg havde på den tid hans besøg flere gange, han overnattede bl. a. hos mig.

Fra ham og Frit Danmark skulle jeg have en kontaktadresse. Fremme på den adresse fik jeg så opgaven at vide: Koldingfabrikken Audiola (i dag Nordisk Solar), hvor man lavede radioer og dele deraf, alt til tysk brug, skulle sprænges i luften. Gennem en vagtmand, der fik vi alt at vide om vagtskifter, hunde, de mest nidkære folk m. v. Jeg skaffede sprængstof og pistoler og instruerede deltagerne. Og så gik det hele i vasken, fordi nogle af gruppen blev arresteret som følge af noget bladarbejde, den burde have holdt sig fra, nu der forestod en sådan større sabotage.

»Snogen«

Blandt dem, som blev taget, var Johs. Rasmussen, siden desværre en berygtet stikker, kaldet »Snogen«. Hans misgerninger var så mange og så grove,

at han efter krigen blev henrettet. En anden, der blev taget, var Ehrenreicher.

Nu blev en masse arbejde i Kolding lammet for en tid. Det var katastrofalt, at tidligere modstandsfolk lod sig lokke eller true af Gestapo, så de selv blev værre end de værste. Over hundrede blev i løbet af kort tid anholdt. Bl. a. Lundby, hvis søn kom til brigaden i Sverige, og Erik Andersen, der i dag er ved »telefonnøglen« i Randers. I Fredericia hentede man bl. a. daværende restauratør på Torvet, Robert Jensen, som idag er ansat på Albani bryggerierne i Odense. Det første, man gjorde, var at skyde hans hund. Også Børge Kjøngerskov, dengang banemand, i dag assurandør, blev anholdt.

Noujock på Staldgården

Blandt dem, der anholdt mig i Fredericia, var den førnævnte »snogen« - Johs. Rasmussen og Brinchmann (som også er skudt efter krigen p. gr. af sin stikkervirksomhed). Brinchmann opførte sig iøvrigt dumt, for han var i krigens sidste ende sluppet så langt væk som til Holland, men så tog han en flyver hjem til Danmark, blev straks genkendt og anholdt. Ja, og Naujock, August Wilhelm, sydjysk berygtet Gestapochef på Staldgården i Kolding, idag 76 år og smædebrevsskriver mod f. eks. den vesttyske kansler Willy Brandt ved sidste valgkamp i efteråret 1972, denne Naujock var med.

Jeg var nu i fem dage på Staldgården, så i Kolding arrest, på en afbyens skoler, beslaglagt af SS og Gestapo. Den eneste gang, jeg fik virkeligt med klø, var af en dansk håndlanger, Hassberg.

Tre måneder sad jeg i håndjern og enecelle i Kolding arrest. Man troede, at jeg ville flygte. Jeg har nævnt, at man hurtigt nåede op på ca. 100 anholdelser i Kolding, og i Fredericia blev det til en halv snes mand i de dage. Bl. a. Viggo Gram, i dag stabslæge i København. Også konsul Korch. Politimester Ellegård blev først anholdt senere, og jeg mindes ikke, om havnemøller Petersen også røg med i vor pulje. Desuden på min dækadresse, værten, en bankmand. Samt en kriminalbetjent, som jeg heller ikke i øjeblikket husker navnet på.

De lokkede med SS!

I alt sad jeg hos Gestapo i Kolding i fem måneder, siden fulgte godt fem andre måneder i Vestre Fængsel, bl. a. under Folkestrejken 1944. Jeg kom

aldrig for en rigtig domstol. Derimod fik jeg få dage efter min arrestation i Kolding tilbud om at gå ind i SS. Og de truede med dødsdom o. l. Længe troede de også, jeg var en langt større »kanon« end tilfældet var. De antog mig for at være faldskærmsmand.

Siden fulgte så tre uger i Frøslev, og derfra kom jeg med den første transport til Neuengamme. Og der reddede jeg livet ved at komme med hjem til Danmark og Sverige med den anden sygetransport, arrangeret af Røde Kors.

Vi kom i biler til Kruså, hvor man straks aflusede mig. Det gentog sig flere gange i Skåne med disse kraftige aflusninger - uden at sårene samtidig blev ordentligt efterset. Det var ved at tage de sidste rester af liv af mig.

Jeg havnede på epidemisygehuset i Helsingborg, og derpå kom jeg til Ramløsa på rekreation. Norges 17. maj oplevede jeg i Sverige. To dage efter var jeg igen hjemme i Danmark. Jeg blev indlagt på TB-hospitalet Øresund i København. De sorte pletter var der, og siden kom jeg i årevis til kontrol. Men angrebet blev lykkeligt slået tilbage.

Efter krigen kom jeg til Hærens Bygningstjeneste og i 1949 til ingeniørtropperne og lå i Nymindegab. Jeg har været i Kolding, København, Nymindegab, Tysklandskommandoet i Itzehoe, en tid i Vejle og fra 1952, til jeg holdt op to år efter, i Randers, hvor jeg derpå virkede flere steder som arkitekt, til jeg åbnede egen tegnestue i 1956.

... Lembcke er gennem en årrække formand for Gestapofangernes Randersafdeling og nu tillige landsformand. Han er i bestyrelsen for Konservativ Vælgerforening i Randers, i FOFs ledelse, medlem af bestyrelsen for Kammeraternes Hjælpefond m. m.

Johs. Rasmussen.

STIPENDIER

Aabenraa. 23./3. - 4. maj-kollegiet i Aabenraa har fra Ludvig Berlins og Marie Poulsens fond modtaget 15.000 kr., som skal anvendes til hele eller delvise fripladser for kollegianerne. Kollegiet har tidligere fået 65.000 kr. fra fonden.

Sven Aage Hansen
Avlsbrugervej 4
7000 Fredericia

RINGKØBING
AUTOMOBILFORRETNING A/S
Herningvej 46 - Ringkøbing

MØBEL-GAARDEN
Jernbanegade 11 - Sønderborg

MØLLER & CO A/S
Akkumulatorfabrik
Kildemosevej 15
- 5000 Odense

CIVILINGENIØR
ENTREPRENØR
SØNDERBORG
(04) 42 40 91

Finn Liberoth
Hovedgaden 62
2800 Lyngby

Fa. Schmidt
Ålborggade 9 A
8900 Randers

A/S SYDSJÆLLANDS JERN FORRETNING

»Stålgården« - Næstved

Tlf. 72 33 00 - Giro 6514

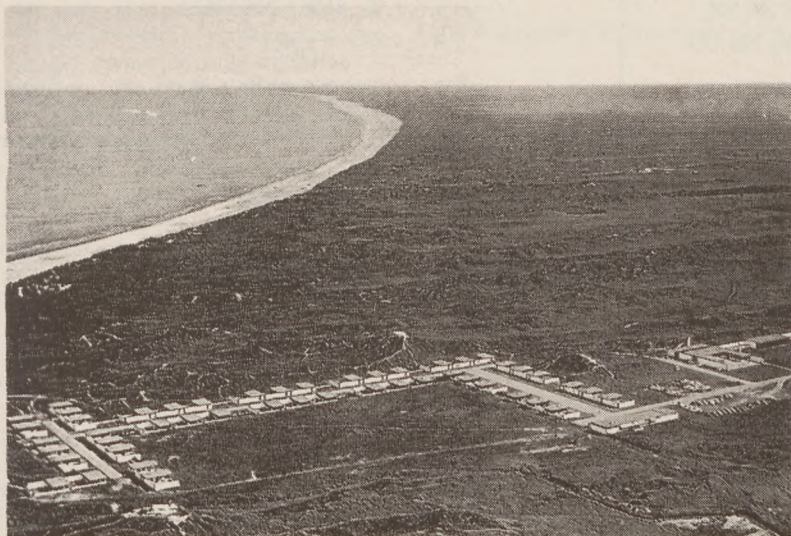
BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

STIG KNUDSEN
VÆRKTØJSFABRIK

Fangestævnet

holdes i St. Bededagsferien

HVOR MANGE BLIVER VI TIL FANGESTÆVNET I ÅR?

»Rødehus Klit« er en charmerende ferieby mellem Blokhus og Løkken.

Ja, det spørger stævneudvalget sig selv om lige for tiden, for vi må desværre erkende, at vi er meget sent på færde netop med denne opgave. Dette skyldes især, at det har været helt umuligt at opdrive et passende sted, der var egnet til formålet, især hvis man skal tage prisen i betragtning, og det skal vi jo under alle omstændigheder.

Men nu er det endelig lykkedes at finde det helt rigtige sted, takket være en stor velvilje fra DANSK FOLKE FERIE.

Stedet, som denne gang danner rammen om fangestævnet, hedder »Rødehus Klit« og ligger i Nordjylland ved Jambugten mellem Blokhus og Løkken.

Dette skønne feriecenter, som er helt nyt og ligger i et virkeligt smukt og rekreativt område af Danmark, ejes af DANSK FOLKE FERIE, og det er lykkedes os at aftale en pris pr. deltager på kr. 175,- alt incl., - det tør vel siges at være billigt.

Der er efterhånden tradition for, at fangestævnet afholdes i Store Bededags helgenen. Dette er selvfølgelig også tilfældet i år, så vi regner med, at man allerede på nuværende tidspunkt har sat kryds i kalenderen ved datoerne den 18., 19. og 20. maj 1973.

Har du ikke gjort det, er det i hvert fald på tide, det bliver gjort, for vi regner med dig og din livsledsager i disse dage. Vi har allerede reserveret

plads til jer og venter nu spændt på jeres tilmelding.

Måske får en af jer denne oplevelse helt gratis, for vi har tænkt os at være rigtig rare i år. Derfor appellerer vi til dit konkurrenceinstinkt. Prøv at se på overskriften til dette indlæg - HVOR MANGE BLIVER VI I ÅR?

Den eller de stævnedeltagere, som på forhånd kan gætte det rigtige antal deltagere, heri medregnet vore norske og svenske venner som sædvanligvis møder trofast op, er sikker på at deltage i lodtrækningen om en friplads til stævnet.

TILMELDING FANGESTÆVNET 1973 VED »RØDHUS KLIT«.

Navn:

Adresse:

Ønsker fællesrejse fra:

Gætter på deltagere.

Ledsages af:

Navn:

Gætter på deltagere.

Tilmeldingen sendes til Bernth Johanneson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby. Indbetaling af stævnegebyr på GIRO nr. 117917. Restbeløbet skal betales ved ankomsten til stævnet.

Vi beder jer derfor sammen med tilmeldingen om at skrive hvilket antal, som netop I gætter på. Det er en selvfølgelig, at hver enkelt deltager kun må gætte på et tal, så klem nu bare på. Vi forventer rekorddeltagelse i år.

Når vi taler om rekorddeltagelse, så er det, fordi vi denne gang mødes i Nordjylland. Vi håber, at når vore kammerater deroppe ser, at vi i år har tilgodeset dem, hvad rejseudgifter angår, så vil det vrimle ind med tilmeldinger fra denne kant. Vi glæder os i hvert fald til gensynet med vore jyske kammerater.

APROPOS

rejseudgifter - så har vi også tænkt på dette. Der vil blive arrangeret fællesrejse fra København og Århus med opsamling i Korsør og Nyborg, idet lyntoget kun holder på disse steder. Vi har på nuværende tidspunkt reserveret pladser hos DSB og kommer ind på dette i det følgende:

Lyntoget afgår fra Københavns Hovedbanegård fredag den 18. maj kl. 08.05. Vi mødes derfor i god tid i afgangshallen under uret kl. 07.45. Holger Grome fra Neuengamme-foreningen vil være rejseleder, idet han har lovet at bevise sine organisatoriske evner i denne retning, også når det gælder om at finde frem til restaurationsvognen, hvor man får læsket de tørre gæner.

Herefter standser toget følgende steder for opsamling af de tilmeldte til fangestævnet:

Korsør kl. 09.07 - Nyborg Færgen kl. 10.30 - Århus kl. 12.26 - Langå kl. 12.57 - Randers kl. 13.09 - Høbro kl. 13.20 og endelig ankomst i Ålborg kl. 14.02.

Her vil der holde en bus klar for

**JAN
BOG
BIND**

Jan Jensen
Ved Lunden 10
3700 Rønne
Tlf. (03) 95 24 84
Privat: (03) 95 36 98

A. STØVRING NIELSEN
Murermester
Assens pr. 9550 Mariager
Tlf. (08) 583100

STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND HILSEN FRA
B. F. B.

BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

Skandinavisk Motor Co. A/S
Bonnemarksvej 12-16
Glostrup

Anlægsgartner
WAD & KORTEGAARD
Dyphøjvej 25
5000 Odense - Tlf. (09) 110500

AULUM HANDELSGARTNERI
Danmarksgade 39 7490 Aulum
Tlf. (07) 47 20 64.

Stort udvalg i udplantningsplanter
Åbent søndag 9-11.
v/ Lundgård og Nielsen.

C. LARSEN & SØN
Nøkkerosevej 1
2400 København NV
Tlf. 69 43 26
Alt tømrer- og bygningsnedker-
arbejde udføres.
Tilbud og overslag uden forbin-
dende.

ENGELVAAD ANDELSMEJERI
4450 Jyderup

Holst - SKO

FODTØJ TIL HELE FAMILIEN

KIRKEGADE 6
TLF. 47 22 60
7490 Avlum

videre befordring direkte til »Rødhush Klit« med ankomst kl. ca. 15.00.

Prisen for denne rejse er kr. 110,40 pr. persona tur/retur. På nuværende tidspunkt vides ikke prisen fra de øvrige stationer, men det er en selvfølge, at prisen nedtrappes, alt efter hvor man stiger på.

Vi gør udtrykkelig opmærksom på, at når man har anmeldt sin deltagelse, og har angivet at man ønsker at deltage i fællesrejsen, skal togbilletterne først betales ved ankomsten til fangestævnet hos stævnekassereren.

Programmet for stævnet er under udarbejdelse og vil indeholde mange store overraskelser. Tidligere deltagere kan sikkert borge for kvaliteten, men vi kan love, at det kommer ikke til at skorte på underholdningen, lige såvel som lørdags-turen vil blive yderst interessant.

Af hensyn til nye deltagere skal vi blot meddele hvad stævneprisen på kr. 175,- dækker:

Fredag den 18 maj: Eftermiddagskaffe, aftensmad og aftenskaffe.

Lørdag den 19. maj: Morgenmad, frokost, eftermiddagskaffe, FESTMIDDAG, aftenskaffe (samt adskillige overraskelser dagen og aftenen igennem).

Søndag den 20. maj: Morgenmad, frokost (derefter afrejse).

Samt indkvartering i dejlige moderne opvarmede hytter med 4 personer i hver (sengelinned skal IKKE medbringes). Samtlige hytter er udstyret med kogeplader og service i lighed med hytterne i Erikstorp, hvor vi afholdt det sidste fangestævne, så der er noget at glæde sig til.

Stævneudvalget har nu gjort sit til et fangestævne, som fortjener en virkelig stor tilmelding. Vi håber på, at det vil lykkes os at få succesen hjem med jeres bistand, så send venligst jeres tilmelding samt stævnegebyret på kr. 50,- til Fangesammenslutningens kasserer, **Bernth Johanneson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby, giro 117917.**

Af hensyn til arrangementet gør vi udtrykkelig opmærksom på, at tilmeldingen er absolut bindende.

Vel mødt i »Rødhush Klit« hos **DANSK FOLKE FERIE** til årets fangestævne 1973, stedet hvor danske, norske og svenske venner mødes.

Stævneudvalget.

rede tog. Vi skal i stedet med et tog, der afgår en time før, og som holder ved alle de store stationer op gennem landet.

Men vi kan love alle de tilmeldte, at vi tilsender dem et nærmere program inden afrejsen, så der skal ingen tvivl blive om mødetid ved stationerne.

P.u.v.

Arne Hedegaard Rasmussen.

Oplevelser på Færøerne og Island

Redaktør Ole Kiilerich gjorde en indsats i Nordatlanten under anden verdenskrig.

Det var redaktør Ole Kiilerich, der sluttede frihedsmuseets gode og værdifulde foredragsserie. Det skete mandag den 12. marts. Mærkværdigvis var besøget ikke så stort som det plejer at være, og det var synd, for både emnet og talerens indlæg fortjente stor tilslutning.

Da Ole Kiilerich er en mand, der er vant til at tænke i manuskripter, var alt det, han sagde, egnet til at blive nedskrevet, men pladsforholdene i Pigtråd tillader kun en kort gengivelse.

Taleren var kommet til Færøerne som greve Reventlows ledsager og havde indlevet sig i situationerne både for Færøerne og Island.

Vi fik at vide, at Færøerne allerede fra 9. april 1940 var midt i kampområdet, og fra den 10. april stod øerne gennem den engelske flådes tilstedeværelse under engelsk beskyttelse, og dermed understregedes øernes betydning for hele Atlanterhavet.

BESÆTTELSEN

forløb i stor fordragelighed og til gensidig tilfredshed. I spidsen stod Lagtinget med flere beføjelser end det dansk amtsråd. Øerne strategiske betydning var uomtvistelig, og om indsatsen kan siges, at man aldrig vil glemme, at al den fisk, der blev landet i Skotland, blev landet af færøske fiskere.

Øerne var fattige, men blev nu rige, og løsrivelsesfolkene fik vind i sejlene. Rigsdanskernes antal på øerne var ikke ret stort.

★ ★ ★

RETTELSE AF REJSETIDSPUNKT

Efter at vi har lavet programmet, har vi fået en henvendelse fra D.S.B. om, at vi ikke kan komme med det avertere-

I marts 1944 gik turen til Island. Her ønskede man neutralitet, men fik USA-beskyttelse. Island har aldrig haft en hær og heller aldrig en flåde, så det

var en helt ny fornemmelse pludselig at blive inddraget i det storpolitiske opgør.

Der var på Island en del sympati for Tyskland, og den islandske radio udtalte en vis sympati for de tyske hære, og Island var betaget af den tyske kultur, men man ønskede ikke en statsafhængighed, så man blev et lydland.

Løsrivelsen fra Danmark blev proklameret i silende regn, men danskerne på Island bevarede værdigheden, og der blev sørget for, at meddelelsen om løsrivelsen kom før til Danmark end til andre lande.

Mens der på Island blandt en befolkning på 140.000 indbyggere var 190.000 USA soldater, var der blandt Færøernes 35.000 indbyggere blot 5-7.000 engelske soldater ad gangen.

Befolkningen på Færøerne har altid følt sig mere knyttet til Danmark end islændingene.

Efter foredraget var der en pause, hvorefter der blev stillet en del spørgsmål til Kiilerich.

F-k.

LANDSFORENINGEN AF ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

Formand: Alberti Hansen, Arildsgård, 41/2, 2700 Brønshøj, tlf. BE 3162

Næstformand: Kai Wadsbach Petersen, Guldbergs Have 29/1, 2200 N, tlf. 39 77 27

Kasserer: Oscar Hefty Jensen, Hille-
rødgade 40/3, 2200 N, tlf. 34 80 91

Sekretær: Rud Larsen, Trægården
6/4, 2300 S, tlf. 58 76 07

Bestyrelsesmedlemmer:

Alfred Senn, Rylemosen 11/2, 2600
Glostrup, tlf. 45 02 60

Oskar Verner, Murergade 10, 2200
N, tlf. 35 50 12

Aksel Andersen, Camilla Nielsens Vej
28 st., 2000 F, tlf. 71 19 79

Feriehus på Anholt

Landsforeningen af erhvervshæmmede har gennem finansminister Henry Grünbaum erhvervet brugsretten til toldvæsenets tidligere bygning på Anholt. Bygningen skulle egentlig sælges, men De Erhvervshæmmede har overtaget den for 15 år for en symbolsk lejeafgift. Huset skal nu efterses og møbleres, hvorefter det kan lånes af foreningens medlemmer til feriebrug.

BRUGSEN

VI MØDES I BRUGSEN OG FÅR DEL I DIVIDENDEN

HERFØLGE BRUGS

4261 Herfølge
Telf. (03) 67 42 98

KONGSTED BRUGS

4690 Haslev
Telf. (03) 711006

FÅREVEJLE BRUGS

4540 Fårevejle
Telf. (03) 453060

HOLSTEINBORG BRUGS

4243 Rude
Tlf. (03) 759016

SKÆLSKØR BRUGS

4230 Skælskør
Tlf. (03) 594013

MERLØSE BRUGS

4370 St. Merløse
Telf. (03) 601005

Husk Cirkel kaffe.

K. FRIIS & E. MOLTKE-NIELSEN

Aarhus

FOTO — Smalfilm

— byens

fotospecialforretning

Alt i Smalfilm- og Fotoapparater

Alt Fotoarbejde udføres

Stort Udvalg i halv- og helauto-
matiske Projektionsapparater

Petersens

COLOR

Mejerivej 28, Broager

Telefon (04) 44 11 46

H. H. MOLTKE

Thurebyholm

Tureby

Metalfabrikken Metalino ^{A/s}

tilbud gives uden forbindende

Vibeholmsalle 7-15

2600 Glostrup

Telefon 961188

Kloak-service

slamsugning og rensning af
septictanke, ailebeholdere,
kloaker og rør udføres

hurtigt og billigt

Carsten Balle

Søftenvej 54

8200 Århus N

Lisbjerg

Tlf. (06) 23 10 17

UDVIDELSE AF ADGANGEN TIL YDELSER EFTER ERSTATNINGSLOVEN.

Af Børge Rønlev, ekspeditionssekretær, cand. oecon.

I PIGTRÅD nr. 6/1971 gennemgik vi fangeforeningernes og veteranorganisationernes krav om ændring af erstatningslovens bestemmelser.

Tirsdag den 27. marts i år vedtog folketinget ved 3. behandling en række ændringer, som vi skal forsøge at fortælle lidt om i det følgende. Det må indrømmes, at politikerne ikke kunne blive enige om at imødekomme alle vore krav, selv om vi synes, at vi holdt os på sagligt helt forsvarlig grund.

Hvordan er det så gået?

Ja, den ønskede ændring af 1969-loven, sådan at ikke alene enker (enkemænd), men også børn under 18 år, børn under uddannelse og andre nærtstående, kan få erstatning efter denne lovs mildere bevisregel, har vi fået. Krav herom må rejses over for sikringsstyrelsen. Fra 1. april 1973 eksisterer Direktoratet for Ulykkesforsikringen ikke mere. Henvendelse skal ske til sikringsstyrelsen, ulykkesforsikringen, Nordens Plads 10, 2500 Valby.

Begravelsehjælpen, der indtil 1. oktober 1969 var 800 kr. og derefter 2.000 kr., er fra 1. april 1973 underkastet pristalsregulering efter regler, der ligner de andre ulykkesforsikringslove.

Det betyder, at der ved dødsfald, der sker efter 1. april 1973, udbetales en hjælp på 2010,00 kr. uden nogen dokumentation for, hvad begravelsen har kostet.

For enker, der oppebærer pension fra staten, kommuner, koncessionerede selskaber o. l., og som på grund af særlige beregningsregler har set erstatningslovsrenten blive betydeligt nedsat eller helt bortfaldet, er der nu kommet den regel, at renten aldrig kan blive lavere end svarende til 15% af den fastsatte årsløn.

Det er forudsat, at sikringsstyrelsen selv genoptager sager, hvor erstatningen er blevet nedsat eller er bortfaldet efter de gældende regler. For en sikkerheds skyld bør interesserede dog holde øje med, at der faktisk sker en omregning, og i modsat fald kontakte sikringsstyrelsen.

Beregningsgrundlaget (årslønnen) har man ikke ændret meget ved, idet loven foreskriver, at minimum (4.500 kr.) forhøjes til 5.000 kr. fra 1. april

1973 og til 5.500 kr. fra 1. april 1974, hvortil altså kommer den til enhver tid gældende regulering. Dette gælder også de renter, som før 1. april 1973 udbetales efter årslønninger under de nye grænser, og omregningen foretages uden henvendelse fra rentemodtageren.

Spørgsmålet om hædersgave til de danske medborgere af jødisk herkomst, der blev deporteret til tyske koncentrationslejre, har nu fundet sin løsning ved, at der i hædersgaveafsnittet (lovens afsnit 2) er indføjet en bestemmelse, der ligestiller disse med de øvrige i dette afsnit nævnte persongrupper (modstandsfolk, politi, grænsegendarmere o. a.).

For dem, der også før 1. april 1973 har fået rente efter en invaliditetsgrad på 50% eller mere, løber hædersgaven fra 1. april 1973.

Ved invaliditetsansættelser på 50% eller mere efter 1. april 1973 løber hædersgaven fra den dato, fra hvilken den tilsvarende rente udbetales, dog ikke før 1. april 1973.

Efterladte efter personer, der er afgået ved døden, før loven træder i kraft (1. april 1973), kan også få hædersgave fra 1. april 1973. Ved dødsfald efter denne dato løber hædersgaven fra tidspunktet for dødsfaldets indtræden.

Bestemmelsen om, at enkers ret til hædersgave forudsætter, at ægteskabet er indgået før eller under krigen, er ændret. Nu er det tilstrækkeligt, at ægteskabet har bestået 5 år ved dødsfaldet.

Erstatningsrådet er bekendt med en række tilfælde, hvor de nye regler vil kunne give ret til hædersgave, og rådet vil selv tage disse sager op, men da der muligvis er tilfælde, rådet ikke kender, vil der gennem annoncering i dagspressen blive givet orientering om de ændrede regler.

Sluttelig skal nævnes en ny bestemmelse, hvorefter personer, der har været deporteret, og som ikke kan få afsnit 2-erstatning, fordi de ikke er nævnt i dette afsnit, af sikringsstyrelsen kan få udbetalt et tillæg til renten af samme størrelse som afsnit 2-ydelsen.

Tilsvarende gælder efterladte efter sådanne personer.

Om disse regler vil der ligeledes blive orienteret gennem annoncering i dagspressen.

Feriehjemmet på Kegsnæs

Alle pladser er optaget fra 1. april til 13. oktober.

Ialt søgte 36 familier at få en periode på Kammeraternes Hjælpefonds ferie-hjem på Kegsnæs på Als. Efter den plan, der er lagt, skaffes der plads til 26 familier og grupper ved Flensborg Fjord.

Der har været størst rift om de syv uger, skoleferien andrager, og de familier, der har flest skolesøgende børn har haft første prioritet.

Alle, der har søgt, har fået besked, og der er modtaget bekræftelser fra alle. Det har den fordel, at der ikke skulle opstå misforståelser om trufne aftaler.

Alle Kegsnæs-boere har fået en ajourført inventarliste. Den største forbedring er anskaffelse af et TV-apparat med antenne, der giver alle stedets muligheder.

Indenfor selve skoleferien bor man i feriehome i otte dage, men udenfor skoleferien varierer opholdets længde efter såvel behov som den interesse, der har været for de enkelte perioder.

Feriehome er ikke noget luksus-hotel, men folk med gennemsnittets fordringer finder, at det er attraktivt, både hvad beliggenhed angår, samt indretning. For de fleste er mødet med stedet og befolkningen en værdifuld oplevelse.

Johannes Fosmark.

**Runde
dage**

Maj

Gunner Peter Jensen, Fur. Frøslev. 70 år den 1. maj.

Verner Nielsen, Nr. Farimagsgade 62, 1364 Kbh. K. Neuengamme 50.513. 70 år den 17. maj.

Oluf N. Petersen, Kolding. 70 år den 20. maj.

Preben Trauboth, Stadionsvej 3, 2600 Glostrup. Neuengamme 51.295. 50 år den 26. maj.

**Kvalitetsstøbegods
til maskinfabrikker**

De Forenede Jernstøberier A/S

3300 Frederiksværk
Telefon (03) 12 22 11

**Advokaterne
Bjørnbak og Grønbæk**

Rådhusstræde 2
8400 Randers

EN HILSEN FRA ...

NORGES AMBASSADE

N. SCHIØTT & HOCHBRANDT

Liner-, færge- &
containeragenter

Amaliegade 45 . Tlf. (01) 15 00 16
Tx 19075.

Vi mødes i ...
BRUGSEN

Arnakke
pr. 4390 Vipperød
Tlf. (03) 482021

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**

V. A. - Haderslev

UNDERSØGELSE AF NORSKE KZ-FANGER.

Et banebrydende arbejde er udført.

Professor Axel Strøm og professor Leo Eitinger har gjort et banebrydende arbejde gennem deres undersøgelser af tidligere norske koncentrationslejr-fangers liv og helbredstilstand efter krigen. En undersøgelse, som har vakt opsigt ikke blot i Norge, men i mange andre lande, bl. a. Tyskland.

Professor Eitinger sagde i et foredrag, han holdt i Det Norske Medicinske Selskab for nogen tid siden bl. a. »-Fanger fra krigstidens koncentrationslejre fik i virkeligheden livsvarig straf - om ikke med hensyn til deres frihed, så hvad angår helbredet. Samtidig er eksfangenen blevet en ekstra belastning for de ressourcer, der er til rådighed for landets sundhedsvæsen.«

- Undersøgelserne understregede, at forøget sygelighed og forøget dødelighed må betragtes som en direkte virkning af fangenskabet.

Eksfangernes modstandsdygtighed har været tydeligt nedsat og har bevirket, at der skulle mindre påvirkninger til for at fremkalde sygdom hos dem, der havde oplevet KZ-lejrens belastning, end hos andre.

Professorerne Strøms og Eitingers undersøgelser omfatter 498 tidligere fanger, 480 mænd og 18 kvinder.

Eksfangerne er tilfældigt udplukket. Mod disse er der udtaget samme antal kontrolpersoner, af samme køn og alder og af samme professioner, men uden erfaringer fra KZ-lejre. Observationstiden har været ens for forsøgspersonerne og for kontrolpersoner. For 2/3 af materialets vedkommende så lang som 21 1/2 år. 20% har en observationstid på 16-20 år, resten noget kortere.

PROFESSOR Eitinger ledte hukommelsen hen på den forøgede dødelighed både i lejrene og i efterkrigsårene. De mest sårbare har ikke haft kræfter til at overleve, og de mennesker, som nu har fået undersøgt deres sygdomsfrekvens, må således antages at være mennesker med relativt høj modstandskraft.

I observationstiden viser det sig, at eksfangerne har haft både flere arbejdspladser og flere arbejdsområder, desuden at de i langt højere grad end kontrolpersonerne har måttet finde sig i en nedgang i deres erhvervsmæssige

status.

Seks procent af eksfangerne havde mere end fem sygehusophold i denne tid mod mindre end en procent af kontrolpersonerne.

Eksfangernes sygdomsperioder og sygehusophold har været to-tre gange så lange som kontrolpersonernes.

Tuberkulose var en hyppig sygdom under lejropholdet. I observationstiden var der 45 tilfælde af tuberkulose blandt eksfangerne, mens der blandt kontrolpersonerne kun var 9. Før undersøgelserne begyndte var 73 eksfanger døde af tuberkulose.

DE REGISTREREDE nervøse forstyrrelser var alvorligere hos eksfangerne end hos kontrolpersonerne, og eksfangerne havde næsten dobbelt så mange sygedage pr. person.

Af psykoser blev der registreret 15 tilfælde hos eksfangerne, men kun hos kontrolpersonerne. For alkohol- og medicinmisbrug var forholdet 35 til 8. 58 eksfanger og 40 kontrolpersoner havde i løbet af observationstiden registreret en eller flere hjerte- og kar-sygdomme. Eksfangernes sygdomme var de mest langvarige.

Åreknudesygdomme forekom dobbelt så hyppigt hos eksfangerne som hos kontrolpersonerne. Sygdomme i åndedrætsorganerne forekom betydelig oftere blandt eksfangerne, men forskellen i alvorlighedsgraden var her ret ringe; professorerne er af den mening, at den tidligere dødelighed hos eksfangerne er årsagen til den ringe forskel.

Mavesår og andre sygdomme i mavesæk og tolvfingertarm forekom hos 20% af eksfangerne, imod 8,6 procent hos kontrolpersonerne. Sygdomme i ben, led og muskler blev diagnosticeret hos næsten halvdelen af eksfangerne og hos omkring en trediedel af kontrolpersonerne.

Når det gælder skader og andre ydre påvirkninger, er antallet af sygdommeligheder pr. person, antallet af sygehusindlæggelser og sygehusopholdets varighed højere hos eksfangerne. Det samme forhold viser sig også med hensyn til samleguppen »alle andre diagnoser«.

- Eksfangerne havde en tydeligt højere dødelighed i observationsperioden,

og de eksfanger, som var i live ved afslutningen af denne periode, havde en betydeligt højere sygdomsfrekvens end andre tilsvarende grupper af nordmænd, som ikke havde været udsat for fangenskabets voldsomme belastninger, oplyser professor Eitinger i sit foredrag i Det Norske Medicinske Selskab.
(Grini-Posten)

FRIHEDSMUSEET

Museets officielle navn er Museet for Danmarks Frihedskamp 1940-1945. Det ligger i Churchillparken ikke ret langt fra Den engelske Kirke og Gefionspringvandet.

Der er en række daglige aktiviteter, mest beregnet for skolebesøg og samlet besøg, f.eks. foreninger. Vi nævner:

Omvisninger

ved tidligere modstandsmand. Varighed ca 5 kvarter. Pris ca kr. 45,00.

Automatiske omvisninger

med autentiske lydbandsoptagelser. Disse omvisninger er gratis.

Omvisninger bedes bestilt telefonisk på 13 77 14 eller 15 97 14

Dagslysbiograf

I museet er der desuden indrettet en dagslysbiograf, der viser billeder fra dagliglivet under besættelsen ledsaget af tale.

Undervisningsmateriale

På dette område kan følgende, der kan bestilles telefonisk, stilles til rådighed:

Skolemapper

indeholdende originale illegale blade, opråb, avisudklip, billeder mv., der sammen viser de væsentligste begivenheder under besættelsen. Udlånstid 1 måned.

Skoleopgaver

både enkeltopgaver og gruppeopgaver, med henvisningsnumre til montrene i museet.

Caspersens Maskinfabrik

Edwin Rahrs Vej 78
8220 Brabrand

Aktieselskabet Aalborg Portland-Cement-
Fabrik

Med hilsen til
kammeraterne fra ...
GERNES ANLÆG

ESBJERG REALSKOLE
Kronprinsensgade 59
6700 Esbjerg
Tlf. (05) 12 06 64

ALU-KRAFT

Diffusionstæt og varmeisolerende
BOVOCO
Rysensteensgade 14 - 1564 Kbh. V
Tlf. (01) 11 45 45

HOLSTEBRO BETONVÆRK

v/ H. Steen Christensens efft. A/S
Tlf. (07) 42 16 55.

**SELSKABSCENTRET
I RØDOVRE**

**DINÉR
TRANSPORTABLE**

**RESTAURANT
SELSKABS- OG
MØDELOKALER**

10-2000 couverter

RØDOVRE CENTRUM

410133

Tilbud uden forbindende

– også en gave til konfirmanden
en sparekassebog eller gavecheck

HOLSTEINBORG SPAREKASSE

Skælskør	Tlf. (03) 594709
Rude	Tlf. (03) 759009
Fuglebjerg	Tlf. (03) 753196
Sandved	Tlf. (03) 756106

<p>Sv. Zink Christensen Bording Station</p>	<p>J. GOTFRED JENSEN A/S Værmlandsgade 3 - Århus</p>
<p>TH. Hj. Jensen Middelfart</p>	<p>DANSK HANDELSBLAD Aabyhøj</p>
<p>AGRICOL A/S Frankrigskajen Esbjerg</p>	<p>MERE FOR KRONEN HOS HOKI KØBMANDEN</p>
<p>O. KRUMMELBEIN Svanegade 12 - Thyborøn</p>	<p>Revisor E. Willads Hansen Vimmelskiftet 47 1161 København K</p>
<p>Glarimester Gryholm Soldugvej 25, Kastrup Tlf. (01) 50 45 30</p>	<p>JENS KIRKEGAARD Tømrermester ANS</p>
<p>Sadelmager CHR. CHRISTENSEN Tlf. (03) 65 13 88 Køge</p>	<p>KOGSBØLLE TURISTFART v/ O. Larsen (09) 31 12 77 16 - 31 - 33 personers busser Kører overalt i ind- og udland Pilshuse, Nyborg</p>
<p>Revision - Bogføring Revisor Bent Frederiksen Kirkegade 8 - 9550 Mariager Tlf. (08) 54 14 04</p>	<p>ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Øster-Vraa</p>
<p>G. RAUPACH Købmand Odder</p>	<p>Sophus E. Johnsen & Co. skibshandel Hanvegade 2 B 8000 Århus C</p>
<p>Lrs. Steffen Møllgaard Skovvej 4 4291 Ruds Vedby</p>	<p>P. F. CLEEMANN AABENRÅ</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. L. P.</p>	<p>GULDRINGEN Eksklusive guld- og sølvvarer fra eget værksted Fr.berggade 34 Tlf. (01) 12 90 06</p>

POUL MADSEN
Bovvej 1-3 - Padborg

SANDGAARD & SØN
installatør
Algade 7 - 5750 Ringe
Tlf. (09) 621376

POUL RASMUSSEN
Murermester
aut. kloakmester
Berildsvej 34 - Assens
Tlf. (09) 711002

STORGAARD's
REVISIONSKONTOR
Østergade 64 - 5500 Middelfart.

Skandinavisk Kedel Fabrik A/S
Poulsgade 24 - 7400 Herning
Tlf. (07) 126444

DANOMAT A/S
automat og bowlingbaner
Sydvestvej 125 - 2600 Glostrup
Tlf. (01) 45 40 55

STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!
Jens Sørensen.

H.W. Liekers Eftf.
v/Banegården
6300 Gråsten
Tlf. (04) 65 14 39

Hjulfabrikken "HAMI"
Sortevej 17
8381 Mundelstrup
Tlf. (06) 241177.

Malerfirmaet
NIELS E. MORTENSEN
Mindelundsvej 40 - 5310 Seden
Tlf. (09) 141876

L. C. LARSEN

Hovedgaden 2

Hørsholm

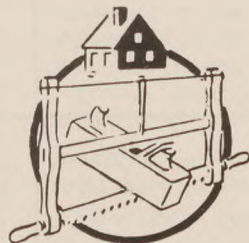
AKSEL KAUFMANN
Herreto
Aarhus - København

DANEBO MØBLER
Nordre Fr.havnsgade 21
Tlf. TR. 5683
Alt i møbler

LEM

TØMRER- OG
MASKINSNEDKERI

NYBYGNING
REPARATION

Alt glarmesterarbejde udføres

Søndre Alle 7
6940 Lem Station
Tlf. (07) 34 13 06

A/S ÅLBORG KØLETEKNIK
HANDELS-INSTALLATION
-og INGENIØRFIRMA.
9000 Ålborg.

Tlf. (08) 137506
(08) 137655

VESTFYNS ELFORSYNING A/S

5610 Assens

Albert Rousing, Lundholdt's efft.

Speciale: Automatik og oliefyr
Danmarksgade 36 - Fredericia
Tlf. (05) 92 09 28

HEMPELS INGENIØR FORRETNING

Amaliegade 8
Telefon 14 38 42

<p>Murermester HENRY NIELSEN Ore pr. 5464 Brenderup Tlf. (04) 441559</p>	<p>SKALBORG CEMENTSTØBERI Hobrovej 479 - 9000 Ålborg Tlf. (08) 18 18 30. Rør - Fliser - Blokke</p>	<p>Horsens Tømrer- og Entreprenørforetning Absalonsgade 20 Horsens Tlf. (05) 62 62 66.</p>
<p>Tømrer- og Snedkeriforetningen v/ Niels Peter Hansen Kirkevej 6 - 6621 Gesten Tlf. (05) 55 30 29.</p>	<p>O. KRAG-HANSEN Tømrermester Blykøbbevej 55 Rønne - Tlf. (03) 95 33 05</p>	<p>E. A. HANSEN Løvegade 66 - 4200 Slagelse Tlf. (03) 52 36 73 Omstopning af møbler, samt tæppearbejde.</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND C.J.N.P.</p>	<p>KRONE Apoteket Randers</p>	<p>HAKON HANSEN Clarasvej 14 - Glostrup Tlf. (01) 96 13 24 Anlægsgartnermester</p>
<p>CHR. SØRENSEN Tømrer & Snedkermester Rimmervej 16 - 9990 Skagen Tlf. (084) 41825</p>	<p>Gurre Købmandshandel Kvistgård</p>	<p>SAHA</p>
<p>J. A. S. CYKLER Roskilde - Tlf. 350420 Hedehusene - Tlf. 160056 Espergærde - Tlf. 232114</p>	<p>JENSEN & SØRENSEN El-installatører Lundeborg pr. Svendborg Tlf. (09) 25 1788</p>	<p>WALTRICH A/S Abildager 19-21 Glostrup</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND's ARBEJDE! E.W.M. K.K.</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. - Valby</p>	<p>A/S N. BØRRESENS METALVAREFABRIK Bygmestervej 14 2400 København NV Tlf. ÆGir 6116.</p>

VESTTYSKLANDS FORBUNDSPRÆSIDENT

Af Rektor Paul Holt

Dr. Gustav Heinemann

Der foreligger allerede en del biografisk litteratur til belysning af den tyske forbundsstats, altså Vesttysklands (nuværende præsident **Gustav W. Heinemann**). Den sidst udkomne er en levnedsskildring ved Werner Koch: »Heinemann im Dritten Reich. Ein Christ lebt für Morgen.«

Det er ikke en sammenhængende fremstilling af manden Heinemanns hele liv og levned til idag. Det er først og fremmest en redegørelse for nogle væsentlige forudsætninger for hans personlige udvikling, der forklarer hans politiske holdning både i nazitiden og senere hen.

En levende, selvstændig personlighed.

Det er ikke nogen almindelig politiker, det drejer sig om. Han ligner slet ikke den almindelige professionelle politikertype. Han er først og fremmest en levende, selvstændig personlighed, hvis hele virke er bestemt af nogle ganske enkle synspunkter. Og det er disse synspunkter, der fremlægges i denne bog, således som de kommer frem i hans deltagelse i den tyske kirkekamp i årene 1933-1945.

To doktorgrader.

Han er født 1899 i Ruhr, soldat 1917-1918, studerede retsvidenskab, samfundsøkonomi og historie, var med i studentergruppen indenfor det tyske demokratiske parti, fik to doktorgrader,

blev sagfører i Essen og ret hurtigt knyttet til betydelige industrielle virksomheder. Han havde også en tid et arbejde som docent ved universitetet i Köln.

Men hertil kom hans frivillige arbejde, som ikke havde med hans erhverv at gøre, og det faldt på det kirkelige område.

Det blev i den henseende afgørende, at han mødte præsten **Graeber**, der havde en enestående evne til at prædike sådan, at hans tilhørere ikke kunne undgå at forstå, at sagen drejede sig om dem selv, det var ikke foredrag, men en personlig forkyndelse.

Det var noget nyt for Heinemann. Hans hjem var ganske ukirkeagtigt, faderen ikke engang medlem af nogen kirke. Men for ham blev det et afgørende møde for hele livet.

Hermed fulgte også, næsten som en selvfølge, at han måtte tage bestemt afstand fra Hitler og den særlige religion, man fra den side søgte at indføre i kirken under betegnelsen »Tyske kristne.«

Jo stærkere Hitler blev, desto mere gik Heinemann imod

Efterhånden som nazismen fik mere og mere magt, blev også Heinemann mere og mere mobiliseret i kampen mod den og deltog i den stærke modbevægelse, som opstod med »Bekendelseskirken.«

I bogen får man indgående besked om hele denne side af Heinemanns virksomhed i disse år. Han arbejdede ikke blot på det kirkepolitiske plan, men også direkte i det lokale menighedsarbejde, var således i mange år formand for KFUM i Essen, med i bekendelseskirkens ledelse og selv lægprædikant.

Lidt længere henne i nazitiden trak han sig noget tilbage fra de mere fremtrædende poster i bekendelseskirken, fordi han syntes, at man var ved at lade sig forføre til for mange indrømmelser over for det nazistiske kirkeregimente.

Hjælp også jøder i Tyskland

Mærkelig nok undgik han selv direkte forfølgelse, skønt han havde meget at gøre med hovedmændene i kirkekampen mod Hitler, særlig en mand som Niemöller, og også flere andre ledere. Han deltog med stor dristighed i det

illegale arbejde, f. eks. dette at skjule og underholde jøder.

Tro og liv kan ikke skilles

Det var aldeles afgørende for Heinemann at fremhæve den helt nødvendige sammenhæng mellem tro og liv, og at det derfor også var ganske uundgåeligt at være »politisk«, - for tro og tjeneste kan da ikke skilles ad. De konfessionelle skel fik mindre betydning for ham, da kampen mod nyhedenskab, personliggjort i Hitler, fik den fælles kristne tro til at være det helt afgørende i tidens virkelige liv.

Ville bygge bro

Politisk stod han først sammen med de kristelige demokrater, men Adenauer syntes ikke om ham, fordi han ville bygge bro mellem øst og vest, arbejde mest muligt for fred mellem nationerne, også fordi han ønskede at lette forbindelsen med Østtyskland mest muligt.

Derefter gik han sammen med socialdemokraterne, hvis sociale, menneskelige synspunkter han stod meget nær. Men sammenhængen med hans personlige, kristelige standpunkt hævdede han hele tiden. Det var, når det kom til stykket, netop dette, som var inspirationen til hans politiske indsats. Men selve denne er altså ikke formålet for forfatteren af denne bog, det er kirkekampen, der er hovedemnet, men uden den vil man slet ikke kunne forstå hverken mennesket eller politikeren dr. Gustav Heinemann.

Paul Holt.

Frøslevmuseet:

Omvisninger ved tidligere modstandsmand kan bestilles på telefon (046) 7 65 57, udenfor åbningstiden telefon (046) 7 35 68.

Til salg på museet:

5 serier slides a 5 billeder, pr. serie kr. 8,60.

1. Modstandsbevægelsen
2. Kampen udenfor Danmark
3. Fangens lod
4. Frihedsmuseet
5. Frøslevlejren.

5 stk. 8 mm film, pr. stk. kr. 23,00.

1. 29. august 1943
2. Sabotører i arbejde
3. Generalstrejken
4. Befrielsen
5. Krigsforbrydere.

NEUENGAMME-FORENINGEN

Formand: Holger Grome, Tårnby Torv 24,
2770 Kastrup, tlf. (01) 50 33 86

E. Jakob Jensen, Fabianhus, 3240 Esrum,
tlf. (03) 29 01 49

Næstformand: Bernth Johannesson,
Kongshjlevej 20, 2800 Lyngby, tlf.
(01) 87 02 64

Sekretær: Niels Otto Køster, Offenbachs
Vej 27, 2450 København SV, tlf.
(01) VA 2497 V.

Medlemskontakt og arkiv: Alex Th. Binne-
balle, Elme Alle 43, 2630 Tåstrup, tlf.
(01) 99 05 52

Fællestur til Meppen Esterwegen - Neuengamme.

Også i år vil vi gennemføre fællesturen til de tidligere koncentrationslejre ved Emskanal.

Vi mødes i Meppen på Banegårdspladsen den 8. september 1973 kl. 10.00. Herfra køres til Dalumlejren, Gross-Füllen og Versen, hvor der holdes mindehøjtideligheder på kz-kirkegårdene. Fra Versen køres til den store mindepark i Esterwegen, der netop er blevet helt omlagt og istandsat. Dette arbejde må forventes at være tilendebragt til september i år. Her nedlægges krans og blomster ved monumentet for nobelpristageren Carl von Ossietzky, der som antifascist blev ombragt af nazisterne samt ved det centrale monument for kz-gravene.

Søndag den 9. september 1973 kl. 11 mødes vi ved monumentet i Neuengamme, hvor der holdes en kort mindehøjtidelighed og nedlægges krans og blomster.

Der køres som tidligere år i private personbiler, som fyldes op, og hvor hver deltager betaler sin andel af transportomkostningerne. Overnatning og fortæring ligeledes for egen regning. Det er muligt, at foreningen i lighed med sidste år vil kunne yde et kontant tilskud til dækning af rejseudgifterne. Men det afhænger af bevillinger, der endnu ikke er givet.

Bestyrelsen.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge

Dagbogsblade

RYVANGEN DEN 4. MAJ

Befrielsesdagen den 4. maj vil blive markeret på smukkeste måde i Ryvangen. Klokken 17,45 begynder piger og drenge fra Bispebjerg Skole at lægge blomster på gravene, og der lægges en buket på hver enkelt grav, så man sikrer sig, at ingen bliver glemt.

Klokken 19 tændes lysene på gravene og fra klokken 19,15 oplyser projektøren monumentet. Det højt anerkendte Concord spiller. Orkestret repræsenterer noget af det bedste her i landet af seriøs blæsermusik.

Klokken 20 synger Radiodrengekoret, dirigeret af lektor Henning Elbirk. Der er sørget for højtaleranlæg, så man vil kunne høre de smukke drengestemmer overalt i Mindelunden.

Arrangørerne har fået udviklet, at der hele dagen er åbent til klokken 21 til peletonerne. Der er stadig mange, der aldrig har haft lejlighed til at besøge selve henrettelsesstedet. De vil skønne på, at der nu er en lejlighed til det.

Det vil sikkert vise sig, at mange tusinder heller ikke i år kan tænke sig at undvære besøget i Mindelunden.

Det er Kammeraternes Hjælpefond, der også i år står for arrangementet. Fonden bistås af Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen.

LYSFESTEN I HADERSLEV

Haderslev. Lysfesten den 4. maj til minde om Danmarks befrielse kan stadig påkalde stor opmærksomhed fra landsdelens befolkning. Fra den spæde begyndelse, hvor garnisonen på samme måde som byens borgere satte lys i vinduerne, er denne mindeaften i samarbejde med Haderslev by blevet en begivenhed, som tusinder føler trang til at deltage i.

For at følge denne udvikling op og som en hilsen til det øvrige land fra Nordslesvig og Haderslev blev der i 1959 for første gang fremstillet en mærket, som blev solgt til byens virksomheder og private.

Der er tradition for, at borgerne i

Haderslev benytter denne mærkat til postforsendelser for at sprede kendskab til lysfesten og byen. Mærkaten kan telefonisk eller skriftligt bestilles hos Slesvigsk Fodregiment, parolefondens.

GENERALFORSAMLING

Sachsenhausen-foreningen holdt velbesøgt årsmøde i Odense.

Sachsenhausenfangerens forening holdt årsmøde i Odense lørdag-søndag 31. marts-1. april. Man samledes i boldklubben Marienlysts lokaler.

Til det selskabelige samvær - med damer - var der mødt 68 og til generalforsamlingen dagen efter 35. Der var deltagere bl. a. fra Helsingør, Aalborg, Aarhus, Esbjerg, Genner, Kolding, Varde og København.

Som særlig gæst deltog formanden for den internationale Sachsenhausenforening, Charles Desirat.

Ved generalforsamlingen aflagde formanden Oskar Verner, København, beretning. Han pointerede, at foreningen var vægnet af dvale. Der er 120 betalende medlemmer, og man havde fået en del stof frem, som ikke havde været fremme før. Det var sket ved udsendelse af spørgeskemaer, ang. forholdene i Sachsenhausen-lejren.

Man havde også fundet frem til en del kammerater, der ikke havde rimelige levevilkår, og foreningen har nu hjulpet 26 gamle kammerater til hjælp gennem ulykkesforsikringen. Invaliditetsgraden var blevet bedømt helt op til 100 procent.

Efter nyvalgene til bestyrelsen består denne af følgende:

Oscar Verner, form., Banke Jung Jensen, Odense, kasserer, E. Lægteskov, Odense, Kai Wadsbach Petersen, København, Halvor Thomassen, Esbjerg samt Arnold Mathiasen, Aalborg.

Man vedtog på mødet en udtalelse, der oplyser, at foreningen vil gøre alt for at bekæmpe fascisme og nynazisme. Man vil arbejde videre i kammeratskabets ånd og hjælpe kammerater i nød.

Mødet karakteriseres som godt og positivt. Man samles igen om 2 år, det bliver i Aalborg.

LSOP